

CRNA GORA

Ministarstvo vanjskih poslova

Generalni direktorat za NATO i politiku bezbjednosti

Broj:

15. mart 2019. godine

INFORMACIJA

o pristupanju Crne Gore Evropskom Centru izvrsnosti za suprotstavljanje hibridnim prijetnjama, Helsinki, Kraljevina Finska

Suprotstavljanje hibridnim prijetnjama je tema koja sve više dobija na značaju u NATO u posljednje vrijeme, o čemu svjedoči i tekst Komuniquea sa Samita u Briselu iz 2018. godine, koji konstatuje da isto kao za oružani napad, Sjevernoatlantski savjet može aktivirati član 5 Vašingtonskog ugovora u slučaju hibridnog ratovanja. Hibridne prijetnje predstavljaju skup prinudnih i subverzivnih, konvencionalnih i nekonvencionalnih metoda i aktivnosti (diplomatskih, vojnih, ekonomskih, obavještajnih, tehnoloških, informacionih, civilnih itd.) koje koriste državni organi i nedržavni akteri zarad ostvarivanja specifičnih ciljeva i uglavnom se ne mogu prepoznati kao formalno deklarirani rat. Kao i NATO, i EU je u prethodnom periodu posebnu pažnju posvetila suprotstavljanju hibridnom ratovanju. Države članice EU su u 2015. godini identifikovale 22 područja djelovanja EU u odnosu na hibridne prijetnje u čijem su središtu, kao što je to slučaj i sa NATO-om, jačanje svijesti o hibridnim prijetnjama, otpornosti i odgovora na iste. Prije svega, Unija nastoji da poboljša svoje kapacitete za otkrivanje i razumijevanje ovih aktivnosti, istovremeno jačajući otpornost svoje kritične infrastrukture, društva i institucija, budući da je to od suštinske važnosti za poboljšanje sposobnosti EU da izdrži i oporavi se od eventualnih napada.

Evropski centar izvrsnosti za suprotstavljanje hibridnim prijetnjama svečano je inaugurisan početkom oktobra 2017. godine u Helsinkiju, Kraljevina Finska. Centar promoviše suprotstavljanje hibridnim prijetnjama na strateškom nivou kroz istraživanje i obuku, i ima za cilj stvaranje mreže eksperata za sveobuhvatnu bezbjednost. Centar predstavlja značajnu podršku saradnji između EU i NATO koji su, Deklaracijom sa Samita u Varšavi, a kasnije i inoviranom deklaracijom potpisanom na julskom Samitu prošle godine u Briselu, istakli saradnju u oblasti suprotstavljanja hibridnim prijetnjama kao jedan od prioriteta zajedničkog djelovanja. Samim tim, Centar služi kao platforma za sakupljanje informacija i razmjenu ekspertize između EU i NATO i već su u prvoj godini postojanja održane brojne radionice i seminari između službenika dvije organizacije. Države učesnice Centra su Austrija, Kanada, Kipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Italija, Njemačka, Letonija, Litvanija, Holandija, Norveška, Poljska, Rumunija, Španija, Švedska, VB i SAD. EU i NATO, takođe, učestvuju u aktivnostima Centra, a učešće u centru je otvoreno svim državama članicama EU i NATO.

Kao NATO članica i kandidat za članstvo u EU, Crna Gora je, tokom posjete predsjednika Vlade Crne Gore Duška Markovića Helsinkiju 6. novembra 2018. godine, kao i ministra vanjskih poslova prof. dr Srđana Darmanovića 17. januara 2019. godine, izrazila spremnost da pristupi Centru i time unaprijedi svoje kapacitete za suprotstavljavanje hibridnim prijetnjama. Ovo je posebno značajno zbog prethodnog iskustva Crne Gore iz vremena neposredno pred ućlanjenje u NATO, ali i činjenice da se njenim članstvom u NATO, kao i kandidatskim statusom u EU, povećao stepen izloženosti ovom bezbjednosnom izazovu. Pridruživanje Centru bi bio svakako i snažan signal crnogorske posvećenosti suočavanju sa savremenim bezbjednosnim izazovom koji pogađa ne samo region Zapadnog Balkana, već i cijelu evro-atlantsku zajednicu. Samim tim, crnogorsko članstvo u Centru bi se posmatralo i kao konkretan doprinos ukupnim naporima na suprotstavljaju hibridnim prijetnjama.

Upućivanjem pisma zainteresovanosti za pridruživanje Centru, koje bi potpisao ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović, bi se omogućilo započinjanje procedure ućlanjenja Crne Gore u Centar izvrsnosti. Zatim bi, u skladu s Pravilnikom o procedurama, Nadzorni odbor odlučio prostom većinom da li da pozove Crnu Goru da učestvuje u saradnji u okviru Centra. Naredni sastanak Nadzornog odbora je planiran za 14. maj 2019. godine. Nakon što Odbor odluči, Sekretarijat Centra će zatražiti od Crne Gore da dostavi Pismo namjere (Notification of Intent). Po prijemu pisma u Sekretarijat, država će i formalno postati članica. Godišnja kontribucija za članstvo će početi da se plaća od sljedeće budžetske godine tj. od januara 2020. godine, u iznosu od 60.000 eura što je iznos za sve članice Centra.

Budući da je suprotstavljavanje hibridnim prijetnjama jedan od prioriteta Vlade, članstvo Crne Gore u Centru bi pomoglo u eliminisanju rizika koji su produkt hibridnih uticaja na demokratske procese u Crnoj Gori, i razvijanju otpornosti na negativne sajber, finansijske i energetske uticaje, kao i kampanje širenja dezinformacije i propagandu. Razmjena iskustava i najbolje prakse u okviru Centra, kao i podrška koju bi Centar pružio naporima Crne Gore u izgradnji i jačanju nacionalnih kapaciteta su višestruko korisni u suprotstavljaju ovom bezbjednosnom izazovu.

Predlog zaključaka

1. Vlada Crne Gore je, na sjednici _____ 2019, usvojila Informaciju o pristupanju Crne Gore Evropskom Centru izvrsnosti za suprotstavljavanje hibridnim prijetnjama, Helsinki, Kraljevina Finska.
2. Ovlašćuje se ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović da potpiše Pismo zainteresovanosti za pridruživanje Crne Gore Evropskom Centru izvrsnosti za suprotstavljavanje hibridnim prijetnjama, Helsinki, Kraljevina Finska.
3. Zadužuje se Ministarstvo vanjskih poslova da planira finansijska izdvajanja za članarinu Evropskom Centru izvrsnosti za suprotstavljavanje hibridnim prijetnjama, Helsinki, Kraljevina Finska, u iznosu od 60,000 eura u budžetu za 2020. godinu.